

Research Paper

Analysis of the Urban Regeneration of the "Beaubourg" Neighborhood of Paris by Using Creative Problem-Solving Process

Abolfazl Heidari*¹, Jamshid Davtalab¹, Zohreh Oveisi Keikha¹, Sadra Sahebzadeh²

¹ Associate Professor, Department of Architecture, Faculty of Art and Architecture, University of Zabol, Iran.

² Ph.D. Student, Department of Architecture, Faculty of Technology, University of Technology, Eindhoven Netherlands.

[10.22080/usfs.2024.26521.2411](https://doi.org/10.22080/usfs.2024.26521.2411)

Received:

January 3, 2024

Accepted:

April 13, 2024

Available online:

May 1, 2024

Keywords:

Regeneration, Paris
Beaubourg neighborhood,
Terrace

Abstract

Reconstruction and rehabilitation have gone through a long period, and now in its latest version, experts have considered regeneration as a comprehensive solution. A kind of improvement that not only seeks to improve the physical space but also considers the social, cultural, economic, and other aspects of such issues in the field as well as the surrounding areas. In this research, the concept of urban regeneration and in particular, urban regeneration in France and the city of Paris, in the "Beaubourg" neighborhood has been discussed and the pillars of the success of the urban regeneration project of this neighborhood have been studied. The neighborhood, which has now become one of the best-known neighborhoods of the city through the "George Pompidou Center", was one of the less developed neighborhoods of Paris in the past. This part of the research is a descriptive-analytic study whose theoretical data have been collected through library studies and in the section of collecting information about the current situation of the neighborhood through direct field observation. Then, following the process of follow-up studies, the weaknesses of this plan were identified using a creative problem-solving process. Considering that the authors of the article were not native and had a new look at the objective structure of the neighborhood, finding weaknesses that were hidden from the French resident observer was on the agenda, and the western front of the Arsene of "Saint-Merry" cathedrals courtyard, was identified as a weak point of the Beaubourg neighborhood regeneration project. To continue the process of recreating and extending its success to the identified weak point, a research process and development have been pursued to provide practical solutions. In the final result and presented solutions, the concept of "Terrace", as the most important pillar of the success of the Beaubourg neighborhood regeneration project, has been the authors' work tool.

1. Introduction

Regeneration is one of the approaches of endogenous urban development, which

Copyright © 2024 The Authors. Published by University of Mazandaran. This work is published as an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

*Corresponding Author: Abolfazl Heidari

Address: Department of Architecture, Faculty of Art & Architecture, University of Zabol, Iran.

Tel: +98(915)5423137

Email: Abolfazlheidari@uoz.ac.ir

can play a very effective role in improving various social, economic, cultural, etc. aspects of cities if it is paid attention to and required to comply with the principles of sustainable development. In this research, the concept of urban regeneration and in particular, urban regeneration in France and the city of Paris, in the “Beaubourg” neighborhood has been discussed and the pillars of the success of the urban regeneration project of this neighborhood have been studied. The neighborhood, which has now become one of the best-known neighborhoods of the city through the “George Pompidou Center”, was one of the less developed neighborhoods of Paris in the past. Considering that the authors of the article were not native and had a new look at the objective structure of the neighborhood, finding weaknesses that were hidden from the French resident observer was on the agenda.

2. Research Methodology

This research is qualitative and is in the descriptive-analytical research group in terms of methodology. To collect data, documentary and field studies, as well as exploratory interviews were used. Moreover, a panel of specialists and experts, which was held as a joint workshop of the Tehran University of Fine Arts and Versailles University of Paris in the Beaubourg neighbourhood, was held.

The method of data analysis in this study was creative problem-solving with the aim of problem-finding and problem-solving of the revitalization project of the Beaubourg neighbourhood. For this purpose, by collecting information through direct field observation, firstly, the issue of urban regeneration and the elements of its success in the Beaubourg neighbourhood of Paris were checked.

3. Research Findings

According to direct field observations, along the western wall, there are two main buildings, including the entrance of the IRCAM building, an older but healthy building with a neoclassical style, and the rest of the walls are walls without a mass behind them. The terraces were also recognized as the most important factor in the physical and social regeneration and revitalization of the Beaubourg neighborhood. In addition to this, open-air cafes, with the possibility of using graphic and design creativity in the design of facades, shades, and furniture, can be effective in creating attractive and unique urban walls.

Another advantage of creating and revitalizing the terraces of the western front of Arsene, compared to other possible solutions, is spending less time and money and making minimal changes to the existing physical structure of the neighborhood. This issue is very important considering that the Beaubourg neighborhood is one of the main tourist areas of Paris and every day of interruption in its activity due to construction will cause huge economic losses. Another point is the presence of the glass roof of the IRCAM center along the western wall, which should also consider the limitations caused by this issue so that the lighting of the IRCAM center does not face problems, and also due to the importance and attraction of tourism, there should be no interruption in its activity.

According to these points, for the reconstruction of the mentioned wall, the main focus was on the revival and use of the terraces of the western wall. As mentioned earlier, the terraces have a prominent presence throughout the space

of this neighborhood and as part of the urban culture of Paris, they are familiar elements for citizens and tourists. By revitalizing the terraces of the western wall, stopping facilities such as sitting, creating shade, good views, etc. will also be strengthened to a great extent.

4. Conclusion

Beaubourg neighborhood, which was considered one of the undeveloped areas of the city before the implementation of regeneration projects, attracted Parisian citizens and tourists from all over the world after the implementation of these projects. Therefore, knowing the regeneration analysis of this plan can be a suitable guide for those in charge of urban regeneration all over the world. The present study analyzes this reconstruction plan and identifies and redefines possible existing problems. These cases include the demolition of the buildings of Lehal Grand Bazaar and its replacement with the "Lacanopee" building and Arsene in front of it, the construction of the Georges Pompidou Cultural Center, the construction of the "IRCAM" music center and museum, and the physical renovations of the neighborhood. According to the summary, in all of these cases, the presence of terraces was more significant than other factors and had the greatest impact on the formation of the objective and mental atmosphere governing the Beaubourg neighborhood. Considering the importance of this neighborhood and its atmosphere for resident citizens as well as tourists, the existence of a weak point, however small, anywhere in this neighborhood is considered a big failure for this regeneration plan. Therefore, with a direct field study of the neighborhood, the authors of the current study identified this weak point - which was hidden from the eyes of the resident French observer -

on the west front of Arsene Saint-Mary Church, overlooking the Georges Pompidou Center. This part of the neighborhood, as mentioned, does not have a social presence like other places and due to the construction of the IRCAM center in it and the glass roof of this building, the terraces, which are the main element of social presence in this neighborhood, have been removed. To solve this problem and spread the elements of the success of the neighborhood regeneration plan - which were identified earlier - to this area, the designers have put practical solutions on the agenda. Considering the importance of terraces in the formation of the structure and identity of this neighborhood, this element has been identified as the main solution in solving the mentioned problem in the mentioned situation, and the solution for their use and revival is to create a new height level above the roof. IRCAM center's glazing and the restoration of the terraces of the western wall at this height level were recognized. In the following, by adding appropriate and related elements to the terrace, practical design solutions are presented to create living walls like other walls in this neighborhood.

Funding

The authors received grant no. IR-UOZ-GR-4143 and IR-UOZ-GR-5399 from the University of Zabol.

Authors' Contribution

Abolfazl Heidari: Writing - original draft, Project administration, Conceptualization, Methodology, Investigation. Jamshid Davtalab: Writing - original draft, Project administration, Methodology. Zohreh Oveisi Keikha: Writing - review & editing. Sadra Sahebzadeh: Writing - review & editing, Project administration,

Conceptualization, Observation, and field research.

Conflict of Interest

The authors declare that they have no conflict of interest.

Acknowledgments

The authors appreciate all the scientific consultants in this paper.

علمی پژوهشی

تحلیل پروژه بازآفرینی شهری محله بوبور پاریس با استفاده از فرایند مشکل‌گشایی خلاق

ابوالفضل حیدری^{*۱}، جمشید داوطلب^۱، زهره اویسی کیخا^۱، صدرا صاحب‌زاده^۲^۱ دانشیار، گروه معماری، دانشکده هنر و معماری دانشگاه زابل، ایران.^۲ دانشجوی دکتری، گروه معماری، دانشکده تکنولوژی، دانشگاه تکنولوژی آینده‌وون، هلند.[10.22080/usfs.2024.26521.2411](https://doi.org/10.22080/usfs.2024.26521.2411)

چکیده

مقوله بازسازی و بهسازی، روند طولانی‌مدتی را پشت سر گذاشته و اکنون در آخرین نسخه آن، صاحب‌نظران، بازآفرینی را به‌عنوان راه‌حلی همه‌جانبه مدنظر قرار داده‌اند. نوعی از بهبود که تنها درصد بهسازی فضای کالبدی نبوده، بلکه جنبه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سایر موضوعات این‌چنینی را نیز در عرصه موردبررسی و همین‌طور نواحی اطراف آن مدنظر قرار می‌دهد. در طی این نوشتار به مفهوم بازآفرینی و به‌طور اخص، بازآفرینی شهری در کشور فرانسه و شهر پاریس، در محله بوبور پرداخته‌شده و ارکان موفقیت پروژه بازآفرینی شهری این محله موردبررسی قرار گرفته است. این محله که هم‌اکنون، به‌واسطه وجود مرکز فرهنگی ژرژ پمپیدو، به یکی از محلات شناخته‌شده این شهر تبدیل شده است، در گذشته یکی از محلات کمتر توسعه‌یافته پاریس به‌شمار می‌رفت. این بخش از پژوهش، مطالعه‌ای توصیفی-تحلیلی است که داده‌های نظری آن، از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و در بخش جمع‌آوری اطلاعات در مورد وضعیت موجود محله، از طریق مشاهده مستقیم میدانی گردآوری شده است؛ سپس، با در پیش گرفتن روند مطالعات پیگیری، به شناسایی نقاط ضعف این طرح با استفاده از فرایند مشکل‌گشایی خلاق پرداخته شد؛ با توجه به اینکه نویسندگان مقاله، بومی نبوده و نگاه تازه‌ای به ساختار عینی حاکم بر این محله داشته‌اند، یافتن نقاط ضعفی که از دید ناظر فرانسوی مقیم مخفی مانده باشد، در دستور کار قرار گرفت و جبهه غربی ارسن کلیسای سنت مری، به‌عنوان نقطه ضعف پروژه بازآفرینی محله بوبور شناسایی شد و با هدف ادامه روند بازآفرینی و تسری دادن ارکان موفقیت آن به نقطه ضعف شناسایی‌شده، یک روند تحقیق و توسعه‌ای برای ارائه راهکارهای عملی دنبال شده است. در نتیجه نهایی و راهکارهای ارائه‌شده، مفهوم تراسه، به‌عنوان مهم‌ترین رکن موفقیت پروژه بازآفرینی محله بوبور، ابزار کار نویسندگان بوده است.

تاریخ دریافت:

۱۳ دی ۱۴۰۲

تاریخ پذیرش:

۲۵ فروردین ۱۴۰۳

تاریخ انتشار:

۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۳

کلیدواژه‌ها:

بازآفرینی، محله بوبور پاریس، تراسه

^{*} نویسنده مسئول: ابوالفضل حیدری

آدرس: دانشیار گروه معماری دانشکده هنر و معماری دانشگاه

تلفن: ۰۹۱۵۵۴۲۳۱۳۷

ایمیل: abolfazlheidari@uoz.ac.ir

زابل، ایران.

۱ مقدمه

خواهد شد، چهره‌ای فرهنگی- هنری به محله‌ای داد که پیش‌ازین به‌عنوان یکی از محلات بزهکار شهر شناخته می‌شد (Couch et al., 2011). حضور افراد فرهنگی و هنرمندان، فرهنگ کافه‌نشینی معروف فرانسویان را به این محله نیز تسری داد و با شکل‌گیری تراسه‌ها، چهره محله تا حدود زیادی به آنچه امروزه مشاهده می‌شود، نزدیک شد.

در پژوهش حاضر، پس‌از معرفی مفهوم بازآفرینی شهری، به تشریح مختصری از تاریخچه محله بوبور پرداخته می‌شود. در ادامه، با استفاده از اطلاعات گردآوری‌شده در بازدیدهای میدانی از این محله و همچنین مطالعات کتابخانه‌ای، ارکان موفقیت این پروژه بازآفرینی شهری شناسایی شده است؛ با توجه به اینکه نویسندگان مقاله، بومی نبوده و نگاه تازه‌ای به ساختار عینی حاکم بر این محله داشته‌اند، یافتن نقاط ضعفی که از دید ناظر فرانسوی مقیم مخفی مانده باشد، در دستور کار قرار گرفت. لذا این تحقیق در پی پاسخگویی به این سؤالات خواهد بود که: ارکان موفقیت بازآفرینی شهری محله بوبور پاریس چیست؟ علیرغم بازآفرینی موفق این محله، چه نقاط ضعفی در این بازآفرینی وجود دارد؟ و چه راهکارهایی برای توان‌بخشی و رفع این نقاط ضعف می‌توان ارائه داد؟

۲ مبانی نظری

۲.۱ بازآفرینی شهری

بازآفرینی شهری به معنی احیای بافت در ابعاد مختلف کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی است که با تکیه بر مشارکت مردمی صورت می‌گیرد (پیوسته‌گر^۵ و همکاران، ۲۰۱۷) از دوران انقلاب صنعتی که بافت‌های قدیمی شهرها بر اثر هجوم جمعیت دچار افت فیزیکی، اقتصادی و اجتماعی شدند، اقداماتی جهت سامان‌دهی شهرها

بازآفرینی یکی از رویکردهای توسعه درون‌زای شهری است که می‌تواند در صورت توجه و الزام به رعایت اصول توسعه پایدار، پس‌از اجرا در ارتقای ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و ... شهرها نقش بسیار اثرگذاری داشته باشد (آقای‌زاده^۱ و همکاران، ۲۰۱۹، ۱۴۵). این رویکرد شکل کامل و جامعی از عمل و سیاست است و با تأکید بر اقدامات یکپارچه و نیاز به مشارکت مردم، سبب بروز ایده‌هایی در زمینه توانمندسازی بافت می‌شود (عزیزی و بهرا^۲، ۲۰۱۷، ۶). در این زمینه، سیر مواجهه کشورهای نسبت به چنین مسائلی حاکی از این اصل است که ارتقای محیط‌زیست و وضعیت اقتصادی و اجتماعی در فرایند بازآفرینی محلات فرسوده به‌عنوان رویکردی مقبول توصیه شده است (Dean and Trillo, 2019). در این زمینه می‌توان گفت کشورهای اروپایی توسعه‌یافته از جمله هلند (Ruijsbroek et al., 2019) و فرانسه تجارب عملی موفق را انجام داده‌اند. محله «بوبور»^۳ یکی از محلات قدیمی شهر پاریس، پایتخت فرانسه بوده که در مرکز این شهر واقع شده است. این محله که هم‌اکنون، به‌واسطه وجود مرکز فرهنگی ژرژ پمپیدو^۴ به یکی از محلات شناخته‌شده این شهر تبدیل شده است، پیش‌ازین و تا اواسط قرن میلادی گذشته، یکی از محلات کمتر توسعه‌یافته پاریس به‌شمار می‌رفت؛ به‌گونه‌ای که از بسیاری از طرح‌های بازسازی شهری صورت‌گرفته در سطح شهر، در طی سال‌های پس‌از جنگ جهانی دوم، باز مانده بود (Philippe, 2011). در دهه ۱۹۶۰ میلادی و با آغاز پروژه‌های بازآفرینی شهری در این محله، چهره محله دگرگون شد؛ اضافه شدن مرکز پمپیدو، تخریب بناهای قدیمی موجود، تعریض معابر و اقداماتی از این دست که در ادامه به شرح آن پرداخته

⁴ George Pompidou center

⁵ Peyvastehgar

¹ Aghaeizadeh

² Azizi, M. M., Bahra

³ "Beaubourg." The Columbia Encyclopedia, 6th ed. 2016. Retrieved September 15, 2016 from Encyclopedia.com

بازسازی‌های کلان‌مقیاس پاپ سیکتوس پنجم در رم با هدف تبدیل شهر به پایتختی برای جهان مسیحیت، یا برنامه‌های نوسازی شهری کلان‌مقیاس هوسمان در پاریس، همچنین برنامه‌های تخریب و نوسازی گسترده موسولینی در رم (۱۹۳۴) و نوسازی‌های گسترده استالین (۱۹۳۵) در مسکو و هیتلر در برلین، نمونه‌هایی از سیاست‌های نوسازی حاکمان شهری با انگیزه‌های سیاسی و اقتصادی در طول تاریخ است (فلامکی،^۷ ۲۰۱۲؛ بانی مسعود،^۸ ۲۰۱۵).

بازسازی‌های پس‌از جنگ‌های جهانی و تخریب و نوسازی‌های گسترده بر پایه دیدگاه‌های مدرنیستی دهه‌های ۵۰ و ۶۰ میلادی نیز رویکردهای متفاوت دیگری به فرایند تغییر و نوسازی شهری را شامل می‌شوند. این فرایند تکامل اندیشه، رویکرد و سیاست‌های نوسازی شهری، با طی کردن روند گذر از بازسازی‌های کلان‌مقیاس دهه ۵۰ میلادی، توجه به مسائل اجتماعی اواخر دهه ۶۰، باززنده‌سازی و بهسازی دهه ۷۰ و توسعه‌های مجدد دهه ۸۰- تا تأکید بر توسعه املاک و مراکز تجاری- در کنار توسعه قلمرو فعالیت‌های بازسازی و نوسازی، تبدیل به رویکردی جامع‌نگر و پیشرفته شد که علاوه بر توجه به ویژگی‌های کالبدی- محیطی و ارتقای آن، به تحول در ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نیز متعهد بود (حناچی^۹ و همکاران، ۲۰۰۷).

روند جهانی‌سازی، دغدغه‌های زیست‌محیطی، رشد و توسعه اقتصادی و بسیاری عوامل دیگر در مقیاس‌های جهانی و منطقه‌ای با تأثیرگذاری بر روند بازسازی و بهسازی^{۱۰} (تصویر ۱)، مسیر این روند را به سمت بازآفرینی^{۱۱} سوق دادند؛ تعریف بازآفرینی را «رابرتز» در سال ۲۰۰۰ این‌گونه ارائه کرده است: «رویکرد و عملکردی منسجم و منطقی که به حل

صورت گرفت (بزی^۱ و همکاران، ۲۰۱۹)؛ که عمدتاً به بعد کالبدی شهر می‌پرداختند؛ اما با مطرح‌شدن اصول توسعه پایدار، لزوم توجه به همه ابعاد وجودی شهر اعم از زیست‌محیطی، اقتصادی، فرهنگی و کالبدی، بیش‌ازپیش احساس می‌شود (سلیمانی مقدم^۲ و همکاران، ۲۰۱۸؛ گلشاهی^۳ و همکاران، ۲۰۲۱). در دهه‌های اخیر، رشد شتابان شهرنشینی و توسعه و گسترش بی‌رویه شهرها، تنگناها، معضلات و پیچیدگی‌هایی را برای جوامع شهرنشین به همراه داشته است (ردایی^۴ و همکاران، ۲۰۲۰). از پیامدهای این پدیده، شدت یافتن ضرباهنگ تغییر فضای کالبدی شهرها به‌طور اعم و مراکز شهری، بافت‌های کهن و بخش‌های مرکزی شهرها به‌طور اخص بوده است (پریزادی^۵ و همکاران، ۲۰۱۷؛ جاهد قدیمی^۶ و همکاران، ۲۰۲۰)؛ که اغلب سبب افت منزلت اجتماعی، نابسامانی در سازمان فضایی کالبدی، زوال اقتصادی و ناکارآمدی کاربری‌ها در این محدوده‌ها شده است (Li et al., 2016). کشورهایی که در رفع این معضلات، ترمیم تخریب‌ها و زوال مناطق مختلف شهری، مدیریت تغییر، باززنده‌سازی و تجدید حیات شهرها و یا بخش‌هایی از شهرهایشان به تلاش‌های منسجم‌تری پرداخته‌اند (مانند کشورهای امریکای شمالی، اروپای غربی و به‌ویژه فرانسه) تاکنون رویکردهای مختلفی را در تئوری و عمل تجربه نموده‌اند. سیاست‌ها و برنامه‌های نوسازی و بازسازی شهری، در هر دوره، متناسب با رویکردهای غالب، نیروهای مؤثر و هدایتگر اقتصادی، سیاسی و اجتماعی و همچنین شرایط و ویژگی‌های محیطی، اقتصادی و اجتماعی شهر شکل می‌گیرد. این برنامه‌های مرمتی، هرکدام دارای مشخصه‌ها و ابعادی هستند که معرف سیاست حاکم بر آن دوره است.

7

8 Bani Mas'ud

9 Hannachi

10. Renovation

11. Regeneration

1 Bazi

2 Soleimanimoghadam

3 Golshahi

4 Radaei

5 Parizadi

6 Jahed Ghadami

فانقد اهداف ریز تعریف شده است (Roberts, 2000). بازآفرینی شهری، رویکردی منسجم و کامل است که سه هدف عمده را دنبال می‌کند: ۱- حفظ رقابت‌پذیری اقتصادی، ۲- کاهش نابرابری و ۳- حمایت از محیط‌زیست که نیازمند دستور کار جدیدی برای همکاری نهادهای عمومی، خصوصی و مردم‌نهاد^۴ برای دستیابی به این اهداف است (Gibson and Kocabas, 2001). دیاگرام ۱ رویکردهای مرمتی فضاهای شهری در طول دوران معاصر را از دهه ۳۰ میلادی تاکنون نشان می‌دهد که بازآفرینی پایدار، آخرین رویکرد مرمتی در جهت احیای فضاهای شهری است (McDonald et al, 2009, 52).

مشکلات شهری پرداخته و درصد ایجاد توسعه پایدار در جنبه‌های اقتصادی، کالبدی، اجتماعی و محیطی منطقه موردنظر است» (Roberts, 2000). تورک در سال ۲۰۰۴ بیان می‌دارد: «بازآفرینی شهری در گُنه خود، به دنبال تغییر ذات مکان، با درگیر کردن ساکنین و سایر افراد مرتبط است تا با همکاری همه این افراد درگیر، به اهداف متعدد خود دست یابد» (Turok, 2004).

تفاوتی اساسی بین بازآفرینی شهری، بازسازی، توان‌بخشی و بازتوسعه وجود دارد. بازسازی شهری^۱ تنها درصد ایجاد تغییرات فیزیکی است؛ توان‌بخشی شهری^۲ نحوه اجرای کار را شرح نمی‌دهد و بازتوسعه شهری^۳ دارای مأموریتی کلی است و

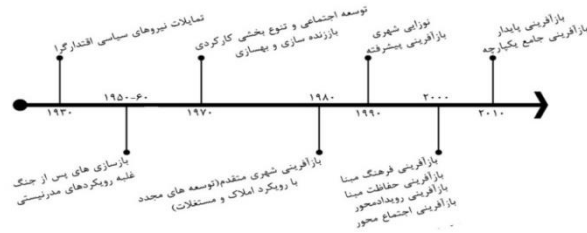
تصویر ۱. روند رویکردهای بازسازی و بهسازی (بالا: بازسازی‌های کلان‌مقیاس، وسط: بازسازی تحت تأثیر مدرنیسم، پایین: بازسازی پس از جنگ‌های جهانی) (Philippe, 2011؛ بانی مسعود، ۲۰۱۶)

³ . Urban Redevelopment

⁴ . NGO: Non-Governmental Organization

¹ . Urban Renewal

² . Urban Rehabilitation

دیاگرام ۱. رویکردهای مرمتی فضاهای شهری در طول دوران معاصر

اجرا شد. مرحله دوم در دهه ۸۰ میلادی در داکلند لندن و سپس در بارسلونا آغاز شد. در دهه ۹۰ میلادی بازآفرینی شهری در بسیاری از مناطق دیگر شروع شد. این مناطق غالباً پرجمعیت، از نظر کارکردی ناهمگون و همراه با کارکردهای نامناسب شهری بودند (حسن‌شاهی و ورپشتی^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). در این راستا اسمیت^۲ (۲۰۱۶)، در پژوهشی ضمن بررسی رویدادهای شهری و نقش فضاهای عمومی در رویداد، نقش مثبت رویدادها در شهرها را مورد تحلیل و بررسی قرار داده است. نویسنده در تحقیق خود رویدادها را در مقیاس‌های مختلف مورد توجه قرار داده و بر رویدادهای ورزشی و رویدادهای فرهنگی بیشتری تأکید را داشته است. لیو^۳ (۲۰۱۶)، در پژوهشی بازآفرینی شهر لیورپول را با تأکید بر رویدادهای فرهنگی مورد بررسی قرار داده است و نتایج نشان داد که رویداد و رویدادمداری به لحاظ اقتصادی باعث تقویت بنیه اقتصادی و توان مالی ساکنان، به لحاظ فرهنگی، باعث احیای مشارکت فرهنگی و همکاری و به لحاظ اجتماعی باعث توسعه دسترسی و حس تعلق به مکان می‌شود. کوتزه و دی‌وریس^۴ (۲۰۱۹) معتقدند که در بازآفرینی شهری در اروپا، برنامه‌ریزان شهری جدیداً بر روی مفهوم در شهر انسانی متمرکز شده‌اند. کورک‌ماز و بالابان^۵ (۲۰۲۰)، در پژوهشی تحت عنوان بازآفرینی پایدار شهری به ارزیابی پروژه بازآفرینی شهری در آنکارای شمالی پرداخته‌اند. ارزیابی این پروژه نشان می‌دهد که سهم حداقلی در پایداری

۲،۲ فرایند مشکل‌گشایی خلاق

رفع مشکل‌های چندگانه همچون مشکلات شهری (Henderson, 2002, 14-15) نیازمند فرایندهای کاربردی همچون فرایند مشکل‌گشایی خلاق هستند. این فرایند عقلانی شامل مراحل: مشکل‌یابی، تعریف مشکل، علت‌یابی، مشکل‌گشایی و ارائه راهکار است.

در مرحله مشکل‌یابی، شناسایی مشکل از دو روش شناسایی مستقیم و پیچیده براساس نشانه‌های موجود توسط مشکل‌گشا انجام می‌گردد. در مرحله تعریف مشکل، صورت‌بندی پیچیدگی‌های مشکل، ویژگی‌های مکان مشکل‌دار تعیین و تفسیر می‌گردد. در مرحله علت‌یابی، علت هر مشکل با استوار بودن بر چهارچوب تفکر علت‌باور که شرایط به وجود آمدن مشکل را شکل می‌دهد، شناسایی می‌شود. در مرحله مشکل‌گشایی و ارائه راهکار نیز برای درک مشکل، دستیابی و پیمودن مسیر مشکل‌گشایی، تحلیل وضعیت مشکل‌دار، جستجوی راهکار در فضای مشکل و براساس دانش موجود در گشودن مشکل و نیز بیان علت راهکار انجام می‌شود (حسن‌شاهی و ورپشتی و همکاران، ۱۴۰۱).

۲،۳ پیشینه پژوهشی مرتبط با رویکرد بازآفرینی

برنامه‌ریزی بازآفرینی شهری برای اولین بار در ایالات متحده و در دهه ۶۰ میلادی به صورت رسمی

⁴ Kotze & de Vries
⁵ Korkmaz and Balaban

¹ Hassanshahi Varposhti
² Smith
³ Liu

فرسوده بافت مرکزی شهری اصفهان مورد بررسی و تحلیل قرار داده‌اند. نتایج تحقیق نشان داد که می‌توان با استفاده از پتانسیل‌های موجود در محله مورد مطالعه به آرام‌سازی ترافیک، ایجاد کاربری‌های جدید و ارائه تسهیلات ویژه برای فعالیت افراد بومی کمک کرده و حس تعلق خاطر ساکنان را تقویت کرد. رسولی^۴ و همکاران (۲۰۲۳) در تحقیقی با هدف بازآفرینی بافت‌های فرسوده نواحی شهر سنندج و با تأکید بر الگوی شهر رویدادمدار، به شناسایی راهبردهای بازآفرینی بافت فرسوده نواحی شهر سنندج پرداخته‌اند. نتایج این تحقیق نشان داد که بازآفرینی رویدادمحوری بافت‌های تاریخی مبتنی بر رقابت‌پذیری گردشگری به‌عنوان راه‌حل کلیدی جهت سامان‌دهی بافت‌های فرسوده نواحی مورد مطالعه می‌تواند مؤثر باشد. پورموسوی^۵ و همکاران (۲۰۲۳) در تحقیق خود با هدف بازآفرینی حس مکان براساس اصول ده‌گانه منشور نوشهرگرایی، محله آبشوران شهر کرمانشاه را مورد مطالعه قرار داده و به این نتیجه رسیدند که تمامی اصول منشور نوشهرگرایی بر بازآفرینی حس مکان محله آبشوران شهر کرمانشاه مؤثرند و از طرف دیگر توجه به عناصر کالبدی و عملکردی در بازآفرینی، تأثیر مستقیمی بر حس مکان دارند و می‌توانند منجر به ارتقای مکان و حیات دوباره محله آبشوران گردند.

مرور پیشینه نشان می‌دهد که مقالات مطرح‌شده در راستای بازآفرینی شهری نشانگر نحوه برخورد با بافت‌های ناکارآمد شهری و ارائه راه‌حل است؛ این پژوهش به‌صورت خاص با استفاده از روش تحلیل گرافیکی به شناسایی ارکان موفقیت بازآفرینی در یک محله قدیمی در شهر پاریس پرداخته است. شناسایی این ارکان، کشف نقاط ضعف و ارائه راه‌حل می‌تواند کمک شایانی به انجام مطالعات و اجرای پروژه‌های بازآفرینی شهری در

شهری داشته و از این‌رو تلاش‌های بیشتری در راستای تحقق پایداری در پروژه‌های بازآفرینی شهری در ترکیه لازم است. ایی و ژای^۱ (۲۰۲۲)، در تحقیقی رویدادها را یکی از عوامل اصلی تقویت توسعه شهری دانسته‌اند و به این نتیجه رسیدند که شناسایی رویدادها و استفاده بالقوه از آن در شهر ضمن نشان دادن تفاوت‌های حاکمیتی در توسعه شهری، مکانیسمی برای توسعه شهری خواهد بود. در حوزه مطالعات داخلی صورت‌گرفته در مورد بازآفرینی شهری، عسکریان^۲ و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله خود به امکان‌سنجی تحقق‌پذیری نظام برنامه‌ریزی و مدیریت یکپارچه بازآفرینی بافت‌های تاریخی در کلان‌شهر تبریز پرداخته و نتایج تحقیق نشان داد که سه الگوی تأثیرگذار بر تحقق‌پذیری مدیریت یکپارچه بازآفرینی این بافت تاریخی، مدیریت واحد و سیستمی، نونهادگرایی و مقاله خود با هدف نقش بازآفرینی شهری در مطلوبیت فضاهای عمومی، فضای عمومی حرم در شهر ری را مورد بررسی قرار داده و به این نتیجه دست یافتند که طرح بازآفرینی اجراشده در فضای حرم شهر ری از ابعاد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مورد غفلت واقع شده و از این‌رو فضا به لحاظ مطلوبیت، کاستی و ضعف زیادی دارد. توچی ثانی^۳ و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی به کمک دانش آینده‌پژوهی با برنامه‌ریزی بر پایه سناریو به تبیین چارچوب بازآفرینی در بافت شهری درگهان در جزیره قشم پرداخته‌اند. نتایج نشان داد که برای دستیابی به تکانه‌های مثبت بازآفرینی فرهنگی- اقتصادی، بایستی به ایجاد کاربری‌های جایگزین و منعطف عمومی و گردشگری در اراضی استحصالی و اتخاذ سیاست سامان‌دهی و گسترش تنوع فرصت‌های اقتصادی خلاق پرداخت. حسن‌شاهی ورپشتی و همکاران (۲۰۲۲) در تحقیق خود با نگاه به برنامه‌ریزی مشکل‌سو و فرایند مشکل‌گشایی خلاقانه، محله خلجا را به‌عنوان یکی از محلات

⁴ Rasoli

⁵ Pourmosavi

¹ Yi & Zhai

² Askarian

³ Toobchi Sani

در مورد پاریس مقیاس طرح استخوان‌بندی شهری است (Boelens, 2009).

در چارچوب پیشنهادی طرح بازآفرینی شهری برای پاریس، عناصری مانند موزه لوور، بنای شهرداری، کاخ دادگستری، کلیسای استاش^۶ و سن ژرمن^۷، بورس قدیم و کاخ سلطنتی قدیم (وزارت فرهنگ و تئاتر فرانسه در حال حاضر) مورد حفاظت قرار گرفته و برای محدوده میدان میوه و مواد غذایی پاریس یا همان لهال و محله بوبور، انجام طراحی جدید پیش‌بینی شد.

بازآفرینی شهری بر اساس این تجربیات به‌عنوان فرایندی دائمی یاد شده و فرسودگی امری همیشگی قلمداد گردیده است؛ از این نگاه، بازآفرینی یک جریان همیشگی است. نکته مثبت دیگر، توجه به شهرسازی نرم^۸ و مداخله‌های آگاهانه در چارچوب استخوان‌بندی اصلی شهر و باز گذاشتن امکان استفاده آزاد شهروندان از فضاهای به وجود آمده است (Koolhaas, 1995).

اصول اساسی بازآفرینی شهری در فرانسه را می‌توان این‌چنین برشمرد:

- نوسازی شهر برای ورود به دوره زمانی جدید؛
- طرح‌مایه‌های فلسفی در طراحی شهری (پارک لاولیت طبق مکتب دیکانستراکشن و فلسفه دریدا)؛
- پوشش شکاف‌های کالبدی، فرهنگی و اجتماعی (نمونه مرکز پمپیدو)؛

محلات ناکارآمد داخل کشور و ارتقای سطح اجتماعی و فرهنگی این محلات کند.

۲٫۴ بازآفرینی شهری در فرانسه

اولین تجربه بازآفرینی در فرانسه و به‌طور اخص شهر پاریس را می‌توان طرح مشهور توسعه محدوده لدفانس^۱ در حاشیه غربی پاریس دانست. در سال ۱۹۵۸ قانون تأسیس مؤسسه آمایش منطقه لدفانس توسط دولت فرانسه به تصویب رسید که طبق آن، این مؤسسه اجازه یافت با بهره‌گیری از منابع و سرمایه‌گذاری‌های خصوصی اقدام به توسعه این منطقه کند (Couch et al., 2011).

مجموعه فعالیت‌های انجام‌شده در زمان ژرژ پمپیدو و ژیسکار دستن^۲ برای شهر پاریس و اوج آن در دوران میتران^۳ مهم‌ترین حرکت‌های بازآفرینی شهری در فرانسه است. در این مجموعه از بازآفرینی‌ها، یک نظام برنامه‌ریزی دوسطحی راهبرد-اجرا اندیشیده شد، که طبق آن، مطالعات شهری برای شناخت خواسته‌ها، نیازها و مشکلات طراحی‌شده، راهبردهای پاسخگویی به این موارد اندیشیده و سپس محدوده‌های طراحی تعیین گردید (همان). رئیس‌جمهور به‌طور اخص در این فرایند نقش اصلی را داشت و حتی گاهی رأساً تصمیم‌گیری می‌کرد^۴؛ (گلابچی، ۵، ۲۰۱۱). این مقطع از بازآفرینی شهری در فرانسه را "پیوند شهری" نامیده‌اند. بر اساس این رویکرد، مداخله در استخوان‌بندی اصلی شهر و بازآفرینی شهری، موجب گسترش اثرات مثبت مرمت و حفاظت شهری هر منطقه و هر پروژه به‌تمامی پیکره شهر می‌گردد. به همین دلیل

رئیس‌جمهور وقت، بود. وی ساختمان کنونی، که ساختمانی با سقف افقی و فرمی معمول است، را برگزید (گلابچی، ۱۳۹۰).

⁵ Golabchi

⁶ Stach cathedral

⁷ Saint Germain Cathedral

^۸ . عملکرد خلاف ایجاد فضای محصور توسط ساختمان‌های غیرعمومی و درصدد ایجاد فضاهای سیال و عمومی برای مشارکت اجتماعی.

¹ . La Défense

² . Giscard d'Estaing

³ . François Mitterrand

^۴ . برای مثال می‌توان به مسابقه‌ای که برای طراحی کتابخانه ملی جدید فرانسه در پاریس برگزار شد اشاره کرد. از مجموع همه طرح‌های ارائه‌شده، ۲ طرح توسط داوران انتخاب‌شده و به مرحله نهایی راه یافتند. انتخابی بین ساختمانی با فرم سنتی و سقف افقی در برابر طرحی با ساختار ویژه و بدیع که به معماری رایج وابسته نبود. در پایان انتخاب با میتران،

پرسش شش کلمه‌ای از شش پرسش شامل مشکل چیست؟ چه زمانی اتفاق می‌افتد؟ علت مشکل؟ کجا اتفاق می‌افتد؟ چه عواملی موجب به وجود آمدن مشکل است؟ و چگونه به وجود مشکل پی می‌برید؟ استفاده شده است (Proctor, 2002, 60-24). به منظور تحلیل و تشخیص علت مشکل‌ها از روش تحلیل استخوان ماهی استفاده شده است که در نهایت مهم‌ترین عوامل دخیل در مشکلات تعیین شده و برای حل مشکل و با هدف ادامه روند بازآفرینی و تسری دادن ارکان موفقیت آن راهکار ارائه گردیده است.

۴ یافته‌ها و بحث

۴/۱ تاریخچه محله بوبور

یکی از قدیمی‌ترین محلات شهر پاریس است؛ شواهد تاریخی عبور جاده Rue de Saint Martin از این محله را تأیید می‌کند. این جاده، بخشی از مسیر باستانی رومی است که زائران مسیحی را به رم می‌رسانده است (بانی‌مسعود، ۲۰۱۵). رمان‌نویس معروف هایسمن^۲ در یکی از رمان‌های خود^۳ این محله را چنین توصیف کرده است:

"بخش بیشتری از محله توسط شراب‌فروشی‌های سطح پایین، غذاخوری‌هایی برای افراد کم‌درآمد و بی‌خانمان، مغازه‌هایی برای تعمیر کفش و فروش کفش‌های مستعمل و دست‌دوم اشغال شده است. [...] خیابان‌ها متعفن از بوی فاضلاب است. نام بسیاری از خیابان‌ها، به‌مانند ظاهرشان، قرن‌هاست که تغییر نکرده است" (Huysmans, 1908).

طبق متن فوق، محله بوبور در گذشته نیز وضعیت مناسبی از نظر فضای زیستی-کالبدی نداشت. پس از وقوع جنگ‌های جهانی نیز این قسمت از شهر بازسازی نشد، که همین امر باعث

نمودار، تجزیه و تحلیل می‌شود و در گام نهایی، مشکلات اولویت‌بندی و راهکارها ارائه می‌گردد (طهری، ۱۳۹۳، ۵).

^۲ Huysmans

^۳ Trois eglises et trois primitifs

- رشد اقتصادی همگام با رشد اجتماعی و حفظ میراث تاریخی شهری (نمونه موزه لوور)؛
- استراتژی راهبرد-اجرا؛
- ایجاد نظام منسجم بازآفرینی شهری؛
- بازاستفاده از فضاهای شهری؛
- تأکید بر مصادیق زندگی فرهنگی اجتماعی (Roberts, 2000; Couch et al., 2011; Searle et al., 2014).

۳ روش تحقیق

این پژوهش از نظر ماهیت، پژوهش کیفی بوده و از نظر روش‌شناسی در گروه پژوهش‌های توصیفی-تحلیلی قرار دارد. برای جمع‌آوری داده‌ها از روش یافته‌اندوزی، مطالعات اسنادی، میدانی و نیز مصاحبه‌های اکتشافی و برگزاری پنل متخصصین و کارشناسان که به‌صورت کارگاه مشترک پردیس هنرهای زیبای دانشگاه تهران و دانشگاه ورسای پاریس در محله بوبور برگزار شد، استفاده شده است.

روش تحلیل داده‌ها در این مقاله با هدف مشکل‌یابی و مشکل‌گشایی پروژه بازآفرینی محله بوبور، مشکل‌گشایی خلاق است که بدین منظور با جمع‌آوری اطلاعات به روش مشاهده مستقیم میدانی، ابتدا موضوع بازآفرینی شهری و ارکان موفقیت آن را در محله بوبور پاریس مورد بررسی قرار گرفته است و سپس با استفاده از سه فن تحلیل ابعاد مشکل، پرسش شش کلمه‌ای و تحلیل استخوان ماهی^۱ به شناسایی و بازتعریف مشکلات موجود احتمالی پرداخته شده است؛ بدین ترتیب که ابتدا مکان‌های مشکل‌دار محله بوبور مشخص شده و پس از آن در خصوص هر یک از این مکان‌ها، به شرح مشکلات آن پرداخته شده است. در فن

^۱ روش تحلیل استخوان ماهی شامل چهار گام بوده در گام اول هدف موردنظر روی سر ماهی نوشته می‌شود. گام دوم که استخوان‌های اصلی ماهی را شکل می‌دهد در راستای پاسخگویی به سؤال برای رسیدن به هدف چه باید کرد؟ در گام سوم

این زمین خالی، در آغاز دوران ریاست جمهوری ژرژ پمپیدو، برای ساخت کتابخانه ملی در نظر گرفته شده بود، اما با دخالت رئیس‌جمهور، کاربری آن به مرکز فرهنگی-هنری تغییر کرد (گلابچی، ۲۰۱۱). طراحی این مرکز جدید به مسابقه گذاشته شد که نتیجه آن ساختمانی است به طراحی ریچارد راجرز و رنزو پیانو که اکنون با نام مرکز ژرژ پمپیدو در این محله ساخته شده است. ساخت این مرکز هم‌زمان با تخریب بازار له‌آل اثر معمار فرانسوی بالتارد^۲ به سال ۱۹۶۹ آغاز و در سال ۱۹۷۱ خاتمه یافت (تصویر ۳).

شد به‌عنوان محله‌ای بزهکار و ناسالم شناخته شود. در اواسط قرن ۱۹ میلادی و زمان اجرای طرح‌های بازسازی و بهسازی هوسمان در پاریس بود که این محله برای اولین بار به‌عنوان "بلوک غیربهداشتی شماره ۱" شناخته شد و بهبود وضعیت آن در دستور کار قرار طولانی، در سال ۱۹۳۰ با تخریب بناهای محله دنبال شد؛ اما پس از تخریب، هیچ جایگزینی برای آن پیشنهاد نشد. این تخریب گسترده، محله را تبدیل به زمین خالی بزرگی کرد که ساکنین منطقه و مراجعین بازار مواد غذایی له‌آل^۱ از آن به‌عنوان پارکینگ استفاده می‌کردند (تصویر ۲).

تصویر ۲. تبدیل زمین‌های خالی حاصل از تخریب گسترده محله بوبور به پارکینگ ساکنین محله و مراجعین بازار له‌آل (Philippe, 2011)

^۲ . Baltard

^۱ . Les halles

تصویر ۳. بازار له آل و تخریب آن برای پروژه بازآفرینی محله بوبور (Philippe, 2011)

- ایجاد تراسه و رونق فرهنگ کافه‌نشینی (جدول

(۱).

به استناد کارگاه مشترکی که بین پردیس هنرهای زیبای دانشگاه تهران و دانشگاه ورسای پاریس برگزار شد و انجام مصاحبه با متخصصین حوزه بازآفرینی شهری مقیم پاریس،^۱ اقدامات مذکور در سطح محله، باعث حل مشکلات کالبدی و اجتماعی شهری شده و با شکل‌گیری کسب‌وکارهای جدید و تغییر بافت اجتماعی محله بوبور، توسعه پایداری را در جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی، کالبدی و محیطی به ارمغان آورده است. دستاوردهایی که ارکان اصلی یک پروژه بازآفرینی شهری موفق به شمار می‌آیند. جدول شماره ۱، ارکان موفقیت هر یک از این موارد یادشده را به‌طور دقیق معرفی می‌کند. در ادامه ضمن تعریف مفهوم تراسه و فرهنگ کافه‌نشینی که باعث رونق و پویایی محله بوبور شده است؛ این کارگاه مشترک با استفاده از سه فن تحلیل اشاره‌شده در بخش روش تحقیق به شناسایی و شناخت مشکلات پروژه بازآفرینی محله بوبور پرداخته است.

۴،۲ تحلیل پروژه بازآفرینی شهری محله بوبور

مطالعات کتابخانه‌ای (Boelens, 2009, Philippe, 2011) و مشاهدات مستقیم میدانی در پروژه بازآفرینی شهری محله بوبور نشان می‌دهد که این محله که در گذشته از محلات بزهکار شهر پاریس بوده است در اثر اقدامات کالبدی مفید و مؤثر به یکی از پروژه‌های موفق بازآفرینی شهری در جهان تبدیل شده و نشان می‌دهد که چنانچه مسؤولین شهری با مطالعه، دقت نظر و استفاده از نظرات و تجربیات متخصصین حوزه شهری، اقدام به نوسازی و بازسازی بافت‌های مشکل‌دار شهری نمایند در موفقیت پروژه‌های شهری بسیار مؤثر است. اقدامات مثبت و مؤثر پروژه بازآفرینی شهری محله بوبور به قرار زیر است:

- تخریب ساختمان‌های بازار بزرگ له آل و جایگزینی آن با بنای "Lacanoepe" و ارسن مقابل آن؛
- ساخت بنای مرکز فرهنگی ژرژ پمپیدو؛
- ساخت مرکز و موزه موسیقی "IRCAM"؛
- بازسازی‌های کالبدی سطح محله؛

¹ - Victor Marque & Eleonore Ferragu

جدول ۱. ارکان موفقیت پروژه بازآفرینی محله بوبور پاریس

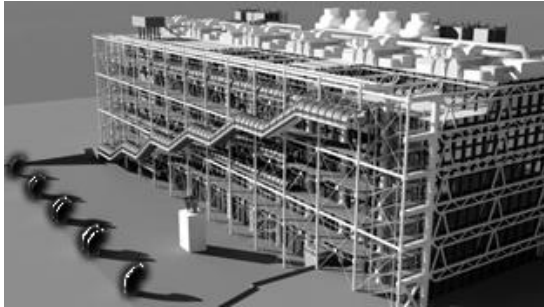
ارکان موفقیت	راهکار
 <p>ایجاد ارسن وسیع پروژه کانوپی (راست: قبل - چپ: بعد). (Philippe, 2011)</p>	<p>تخریب بازار بزرگ له‌آل و جایگزینی آن با بنای “Lacanopee”</p> <p>ایجاد ارسن سبز وسیع پروژه کانوپی ۱: با تخریب ابنیه بازار بزرگ له‌آل، قسمتی از پروژه بازآفرینی محله بوبور به ایجاد فضای سبز گسترده و ایجاد ساختمان کانوپی اختصاص داده شده است. فضای سبز یادشده عمدتاً به پارک و محل پیاده‌روی اختصاص یافته و توسط تراسه‌هایی که در ساختمان‌های جدارۀ پارک ایجادشده احاطه شده است.</p>
 <p>ساختمان کانوپی و فضای شهری مسقف وسیع</p>	<p>ساختمان کانوپی: این ساختمان بخشی از پروژه بازآفرینی این محله و آخرین بخشی از آن است که تاکنون بهره‌برداری شده است. بنا شامل میدان وسیعی بین دو بلوک است که توسط سقفی نیمه‌شفاف پوشش داده شده است. در طبقه همکف بنا، تراسه‌هایی به رهگذران خدمات ارائه می‌کنند و حضور افراد به‌واسطه این تراسه‌ها، فضای مسقف، وجود ورودی مترو، واحدهای تجاری و همچنین دسترسی به ارسن وسیع مقابل بنا چشمگیر است. فضای مسقف ایجادشده، وسیع‌ترین فضای شهری مسقف پاریس است. جانمایی ورودی مترو نیز باعث جلب خیل عظیمی از جمعیت شده است.</p>

¹. lacanopee

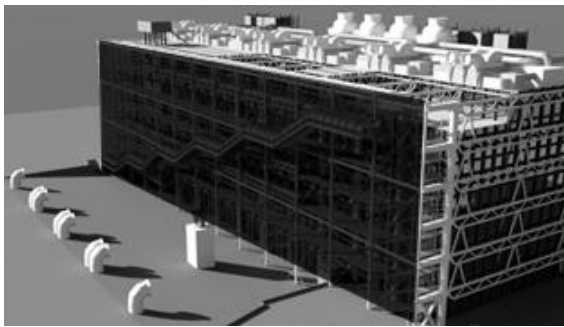
 <p>ماکت ساختمان IRCAM</p>	<p>مرکز و موزه موسیقی IRCAM: این مرکز که طرح آن را پیانو در ادامه مرکز ژرژ پمپیدو ارائه کرده، موزه و محلی برای تمرین و اجرای موسیقی است که به اصلی‌ترین مرکز فعالیت‌های موسیقیایی پاریس تبدیل شده است. مرکز به‌منظور احترام به ارسن کلیسای سنت‌مری تماماً، زیر زمین این ارسن ساخته شده. هنرمندانی که در آن به فعالیت می‌پردازند، با حضور در فضای محله بوبور از تراسه‌ها برای استراحت و اجراهای خیابانی استفاده می‌کنند و حضور پررنگی در محله دارند.</p>	<p>مرکز و موزه موسیقی "IRCAM"</p>
 <p>پiazza مرکز ژرژ پمپیدو</p>	<p>پiazza (Piazza): جلوخان مرکز ژرژ پمپیدو؛ فضای شهری فراخ و شیب‌داری که جلوی بنا واقع شده و محلی برای تجمع افراد، استراحت، مراسم ملی، نمایشگاه‌های فضای باز، اجرای موسیقی زنده و امثالهم است. این جلوخان که خود بخش مهمی از پروژه را تشکیل می‌دهد، به‌گونه‌ای زنده و بانشاط است که در تمام ساعات شبانه‌روز می‌توان حضور جمعیت در آن را مشاهده کرد.</p>	<p>مرکز ژرژ پمپیدو</p>
 <p>ورودی اصلی یکتا</p>	<p>تک ورودی اصلی: ساختمان پمپیدو با همه زیربنای خود تنها یک ورودی اصلی دارد. ورودی‌های دیگر بنا مختص ایام خاص است. وجود ورودی یکتا، باعث تأکید بر حس جهت در بنا شده و پیازای مقابل ورودی اصلی را به یک کاربری غیرقابل حذف تبدیل می‌کند. در واقع، بازدیدکنندگان برای ورود به بنا، ناچارند از پیازا عبور و فضای آن را تجربه کنند که خود از عوامل موفقیت پیازا و حضور مردم در آن است.</p>	

۱. در تمامی طرح‌های ارائه‌شده برای مسابقه طراحی مرکز ژرژ پمپیدو، شرکت‌کنندگان تمام مساحت زمین را به زیربنا اختصاص داده بودند. تنها طرح راجرز و پیانو بود که نیمی از زمین را به فضای باز اختصاص داده و منظرگاهی برای بنای خود ایجاد کردند. فضای بازی که تأثیر آن در طرح کم از خود بنا نیست.

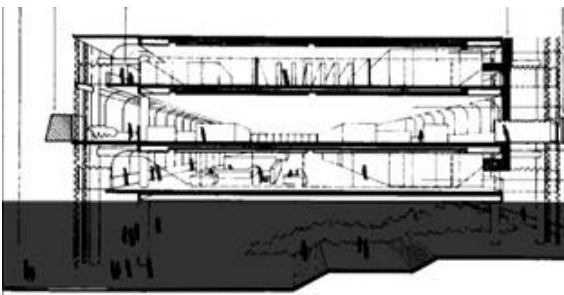
عناصر الحاقی

عناصر الحاقی: در فضای محله، عناصر الحاقی دودکش‌مانند که در تهویه ساختمان پمپیدو نقش ایفا می‌کنند، به صورت نمایان و با ابعاد چشم‌گیر، طراحی و جانمایی شده‌اند. طراح، با اضافه کردن این عناصر در اطراف پیازا، ارتباطی غیرمستقیم بین بنا و پیازا برقرار کرده و فضای جلوخان را از آن بنا کرده است. این عناصر ضمن تعیین حد پیازا، گویی ساختمان را در سایت گسترش داده‌اند. حضور این عناصر در سایر نقاط محله و دورتر از پیازا نیز به چشم می‌خورد که حس تداوم بنا و روح حاکم بر آن را در محیط اطراف به مخاطب القا می‌کند.

نمای شفاف

نمای شفاف: از ویژگی‌های بارز بنای پمپیدو، شفافیت و به نمایش گذاشتن تمامی آن چیزی است که اجزای تشکیل‌دهنده آن است. از همین رو، نمای اصلی شفاف آن با تیرهای گبر، بادبندها و پلکان‌های نمایان، باعث شده است که امتداد بنا در تمامی محله، به‌ویژه پیازا حس شود. گویی بنا تمام نشده و در تمامی محله ادامه دارد و افرادی که در تراسه‌های محله نشسته و یا در حال رفت‌وآمد هستند نیز، درون فضای بنا قرار دارند.

امتداد بصری

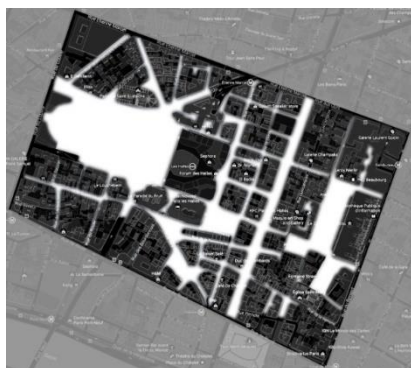
امتداد بصری: خیابان شرقی مجموعه، با پیازا که در جنوب آن واقع شده است، یک تراز اختلاف ارتفاع دارد. طراح، با استفاده از دیواره‌های شفاف و همچنین طراحی فضای داخلی به صورت یونیورسال، بدون دیوارهای صلب، امکان رؤیت سمت دیگر بنا را برای افرادی که در اطراف بنا حضور دارند فراهم کرده‌اند. بدین ترتیب، گویی تراز همکف بنا، خالی است و خیابان و پیازا به هم متصلند. این امتداد بصری باعث می‌شود مخاطبان، بنا را جزوی از محله بدانند و ارتباطی قوی‌تر بین بنا و بستر برقرار شود.

جمع‌بندی موارد مربوط به پروژه مرکز فرهنگی پمپیدو

جداره‌های فعال

فضاهای باز بهم‌پیوسته در سطح محله به رنگ سفید

جداره‌های فعال: در سطح محله تقریباً تمام سطح جداره همکف ساختمان‌ها به کاربری‌های عمومی اختصاص دارد؛ این کاربری‌ها که شامل مغازه‌های با مخاطب گردشگری، مغازه‌های با مخاطب موزیسین و هنرمندان و به‌طور عمده تراسه‌ها هستند، سرتاسر فضای محله را تحت تأثیر خود قرار داده‌اند؛ به‌طوری‌که با ورود به محله، احساس مخاطب این است که وارد یک پاساژ فرانسوی گسترده با مغازه‌ها و تراسه‌های متعدد شده است که همه باهم یک مجموعه واحد را تشکیل می‌دهند.

فضاهای باز بهم‌پیوسته: در سرتاسر محله، فضاهای باز تجمعی وجود دارند که به هم متصلند. همچنین سراسر محله پیاده‌محور است و از ورود خودرو به آن جلوگیری شده است. این اتصال فضاهای باز باعث می‌شود که تمام سطح محله به‌مثابه یک کالبد واحد عمل کرده و حضور اجتماعی در سرتاسر آن توزیع شود. گشودگی‌هایی که در جای‌جای فضای محله پخش شده‌اند، توسط مغازه‌ها و تراسه‌ها احاطه شده و نقطه مکثی برای عابران فراهم می‌آورند. قسمت‌های سفیدرنگ تصویر روبه‌رو، عرصه‌های باز عمومی را نشان می‌دهند.

بازسازی‌های کالبدی سطح محله

۴/۲/۱ تراسه و فرهنگ کافه‌نشینی

همان‌طور که از جدول ۱ مشخص است و طبق مشاهدات مستقیم میدانی صورت گرفته، از میان تمام مواردی که ارکان اصلی موفقیت پروژه بازآفرینی محله بوبور به‌شمار می‌روند، تراسه‌ها ملموس‌ترین تأثیر را بر مخاطب و هم‌چنین بیشترین تأثیر را در شکوفایی اقتصادی-اجتماعی محله بوبور دارند. به‌گونه‌ای که اولین خاطره فرد از شهر پاریس را به خود اختصاص می‌دهند. در این قسمت از مقاله به تشریح و تبیین تراسه و نقش آن در ساختار شهر فرانسوی پرداخته می‌شود. تراسه^۱ در لغت به معنای فضای باز کف‌سازی شده متصل به

یک بناست که به‌عنوان فضای زندگی خارجی عمل می‌کند. ریشه کلمه به زبان فرانسوی میانه در قرون ۱۴، ۱۵ و ۱۶ میلادی بازمی‌گردد (Dictionary.com, 2016).

مفهوم تراسه، به‌صورتی که اکنون در زندگی شهری پاریس شناخته شده است، فضاهای نیمه‌باز مسقف و گاه غیرمسقف، مقابل و وابسته به یک رستوران یا کافه، رو به خیابان و محیط شهری است که به‌وسیله عناصر سبک معماری نظیر پرچین، پارتیشن‌های سبک متحرک و گاه حتی با تغییر در کف‌سازی خیابان مشرف به رستوران یا کافه، مشخص می‌شوند (تصویر ۴).

تصویر ۴. تراسه‌ای در محله بوبور پاریس

فضای عمومی است (حقیقی بروجنی و همکاران، ۲۰۱۵).

در یک جمع‌بندی کلی، تراسه‌ها، پیامدهای زیر را در مناطقی از سطح شهر که حضور دارند به همراه می‌آورند:

- افزایش نظارت اجتماعی بر فضای شهری و کاهش میزان جرم‌خیزی در نواحی در دیدرس کافه؛
- ایجاد جداره‌های زنده و جذاب در محیط شهری و جذب افراد به‌خصوص در نواحی گردشگرخیز؛
- ایجاد مکانی برای آفرینش هنری در جداره، نما، سایه‌بان و سایر ارکان کافه توسط هنرمندان؛

بخش قابل‌توجهی از زندگی شهروند پاریسی، در کافه‌ها و تراسه‌ها، به آنچه زندگی کافه‌نشینی خوانده می‌شود می‌گذرد. حضور این تراسه‌ها در فضای شهری، از شروع کار کافه‌ها در صبح زود تا هنگام تعطیلی آن‌ها در نیمه‌های شب، در سراسر شهر به چشم می‌خورد. این کافه‌های فضای باز در پاریس، در حقیقت دریچه‌هایی رو به زندگی و روابط اجتماعی مردم هستند که با استفاده از ترفند در معرض دید قرار دادن، به آن مشروعیت می‌بخشند (Oldenburg, 1991). این فضاها به دلیل برقراری سطح بالایی از تماس با خیابان و در دید بودن، امکاناتی بیش از کافه‌های معمول در اختیار شهروندان قرار می‌دهند. در حقیقت، راز موفقیت تراسه‌ها، برقراری تعادلی مناسب بین حریم فردی و

¹. Terrace

- ایجاد فضای سبز جدید توسط متصدیان تراسه به صورت گلدان متحرک که بر طراوت و تازگی سیمای شهری می‌افزاید.

جدول ۲ به تعیین نوع فضای عمومی که تراسه‌ها در دسته‌بندی‌های مختلف در آن قرار می‌گیرند، می‌پردازد.

- نظافت نواحی اطراف کافه توسط متصدیان آن و در نتیجه پاکیزگی بیش‌ازپیش در محل حضور تراسه؛

- افزایش تعاملات اجتماعی میان افراد با پیش‌زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی مختلف، به خصوص در نواحی گردشگرخیز؛

جدول ۲. تراسه‌ها در دسته‌بندی‌های مختلف فضاهای عمومی

فضاهایی عمومی بر مبنای حاکمیت جهانی که فراتر از جمع ملی موجود می‌رود (جهانی)	کنگ و یوشیمی
قلمرو عمومی: که در آن شهروندان قادرند به تعاملات اجتماعی بپردازند.	گولیک
محیط‌های اجتماعی: به واسطه طرح و نوع کاربری فضا، تعاملات اجتماعی را تشویق می‌کند.	دنيس و كتل

از آنجاکه تمام جهت‌گیری‌ها و اقدامات صورت گرفته در مقیاس شهری در اطراف پروژه پمپیدو، در راستای افزایش مشارکت و تعاملات اجتماعی انجام پذیرفته است؛ مواردی که ممکن است باعث کاهش پویایی محله و ایجاد مکث شود می‌تواند باعث وجود مشکل گردد.

۴،۳،۲ تحلیل پرسش شش کلمه‌ای

بررسی‌های میدانی پروژه بازآفرینی محله بوبور نشان داد که نقطه‌ای از محیط متأثر از پروژه مرکز پمپیدو شناسایی شد که در آن، حضور اجتماعی و سیرکولاسیون افراد به قوت باقی فضای محله نبوده و به نوعی نقطه کور بدل شده بود و وجود نقطه کور و یا به نوعی بن‌بست حرکتی برای منطقه، ضعف مهمی به شمار می‌رود. تصویر ۵، نقطه ضعف شناسایی شده در جداره غربی فضای باز مشرف به پیازا و در مقابل کلیسای سنت مری، همسایه مرکز ژرژ پمپیدو را نشان می‌دهد.

۴،۳ شناسایی و شناخت مشکلات

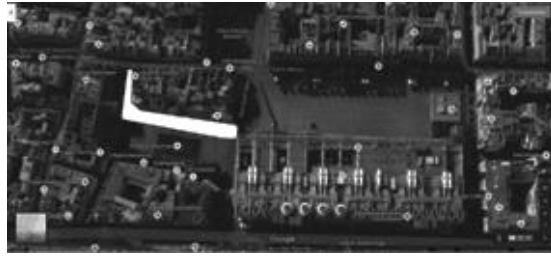
پروژه بازآفرینی محله بوبور

براساس برنامه‌ریزی مشکل‌سو

با هدف شناسایی و شناخت مشکلات پروژه مذکور همان‌طور که در بخش روش تحقیق اشاره شد در چارچوب برنامه‌ریزی مشکل‌سو با استفاده از فرایند مشکل‌گشایی خلاق به این امر پرداخته شد. بدین ترتیب که ابتدا ابعاد مشکل تحلیل گردید، سپس با استفاده از پرسش شش کلمه‌ای به پرسش‌های با موضوع مشکل پرداخته شد و در نهایت از روش تحلیل استخوان ماهی شناسایی و بازتعریف مشکلات موجود احتمالی پرداخته شده است.

۴،۳،۱ تحلیل ابعاد مشکل

با بررسی محدوده محله بوبور و دلایل موفقیت پروژه بازآفرینی این محله، در قدم بعدی، سعی شده است تا با استفاده از این معیار، ابعاد مشکل تحلیل شده و نقاط ضعف این پروژه شناسایی شوند.

تصویر ۵. نقطه ضعف شناسایی شده در محله بُبُور

و بنای خود را در زیر فضای ارسن و به صورت زیرزمینی طراحی کرده است. ورودی مجموعه در گوشه شمال غربی مرکز پمپیدو واقع شده (تصویر ۶) و تنها این قسمت از بنا، روسطحی است.^۱

در این نقطه از سایت، ساختمان IRCAM که یک مرکز و موزه موسیقی است، به عنوان فاز دومی برای پروژه ژرژ پمپیدو طراحی شده است. پیانو در طراحی این مرکز، با احترام به کلیسای قدیمی موجود در سایت، به ارسن مقابل کلیسا دست اندازی نکرده

تصویر ۶. چپ: ورودی مرکز IRCAM که تنها بخش روسطحی بنا است. راست: نشان مرکز IRCAM که در آن اشاره به مرکز ژرژ پمپیدو مشهود است (منبع: نگارندگان، در جریان کارگاه برگزار شده در پاریس)

سقف مجموعه زیرزمینی عمل می کند، توسط سقفی شیشه‌ای و شفاف پوشانده‌اند (تصویر ۷).

برای نورگیری فضای داخلی مجموعه که همان طور که گفته شد در زیر سطح ارسن کلیسای سنت مری قرار دارد، کف جداره غربی میدان را که به عنوان

۱. در طراحی این مجموعه نیز از عناصر و موتیف‌های مرکز ژرژ پمپیدو استفاده شده است و سعی در ایجاد ارتباط بصری و امتداد حضور مرکز پمپیدو در فضای اطراف بوده است.

تصویر ۷. سقف شفاف فضاهای زیرزمینی مرکز IRCAM که سیرکولاسیون اطراف حوض مرکزی را مختل کرده است

قسمت، به قوت جداره شرقی نیست و در واقع حضور افراد در امتداد این جداره انگشت‌شمار است. همان‌طور که در تصویر ۸ نیز دیده می‌شود، حضور افراد در جداره غربی و کناره سقف شیشه‌ای بسیار اندک است؛ البته باید گفت که قطع درختان مجاور این جداره، سایه‌اندازی را تا حدود زیادی از بین برده که دلیل مضاعفی بر عدم حضور اجتماعی افراد در امتداد این جداره به‌شمار می‌رود.

سقف شیشه‌ای در نظر گرفته‌شده برای این قسمت، به دلیل مسائل ایمنی، توسط زنده‌هایی، دورگیری شده و امکان عبور و مرور افراد از آن قسمت میدان وجود ندارد. به بیان دیگر، در این مکان یک ارسن مشاهده می‌شود که در میانه آن حوض بزرگی قرار دارد و سیرکولاسیون حرکتی، دورتادور آن حوض اتفاق می‌افتد. حال با حذف شدن بخشی از فضای عبوری، سیرکولاسیون حرکتی ارسن مقابل کلیسای سنت مری، با مشکل جدی مواجه شده است. بدین معنی که حضور اجتماعی در آن

تصویر ۸. حضور کم افراد در جداره غربی ارسن کلیسای سنت مری؛ عکس از بالکن مرکز پمپیدو گرفته شده است.

شش‌کلمه‌ای و پاسخ به این پرسش‌ها آورده شده است.

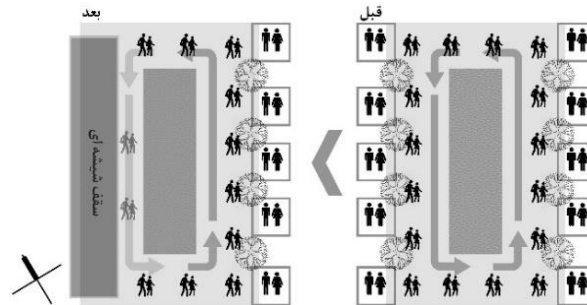
بنابراین با توجه به توضیحات بالا و بررسی‌های میدانی در راستای یافتن مشکل و تلاش برای حل مشکل، در جدول ۳ به‌صورت خلاصه، پرسش‌های

جدول ۳. تحلیل پرسش شش کلمه‌ای

پرسش	پاسخ
مشکل چیست؟	عدم پویایی در بخشی از سایت محله بوبور
چه زمانی اتفاق می‌افتد؟	در زمان اوج حضور افراد در محله بوبور
علت مشکل؟	وجود نقطه کور یا بن‌بست حرکتی در این مکان
کجا اتفاق می‌افتد؟	در جداره غربی فضای باز مشرف به پیازا و در مقابل کلیسای سنت مری
چه عواملی باعث مشکل است؟	- وجود سقف شیشه‌ای برای مرکز و موزه موسیقی در مسیر تردد افراد - عدم سایه‌اندازی مناسب در اثر قطع درختان
چگونه به وجود مشکل پی می‌برید؟	حذف سیرکولاسیون در این محور و عدم حضور اجتماعی افراد

این تراسه‌ها باعث شده است که اندک فضای باقی‌مانده از کف میدان در قسمت غربی، تنها به عبور و مرور اختصاص داشته باشد. این امر با توجه به اینکه جداره شرقی، به یمن حضور تراسه‌ها، جداره‌ای زنده و پویاست و حضور اجتماعی در آن قوی است، باعث شده است که ترجیح افراد بر عبور از گذرگاه شرقی باشد و گذرگاه غربی، عملاً بلااستفاده باقی بماند (دیاگرام ۲).

فضای میدان مورد بررسی نیز مانند اکثر میدان‌های پاریس و همچنین مانند تمامی خیابان‌های محله بوبور، پیش از اجرای پروژه IRCAM، دورتادور توسط تراسه‌ها احاطه شده بود و حضور اجتماعی به قوت همه نقاط دیگر منطقه در آن وجود داشته است. با ساخت مرکز IRCAM و اختصاص بخشی از سطح میدان به سقف شیشه‌ای که امکان رفت‌وآمد بر روی آن ممکن نیست، عملاً تراسه‌های جداره غربی، فضایی در اختیار نداشته و حذف شدند. حذف شدن

دیاگرام ۲. سیرکولاسیون و حضور اجتماعی، پیش و پس از اجرای مرکز IRCAM.

در گام اول، هدف مورد نظر که ایجاد پویایی در جداره غربی فضای باز مشرف به پیازا است در رأس نمودار (سر ماهی) نشان داده می‌شود. گام دوم، پاسخ به این سؤال است که برای رسیدن به این هدف باید چه کرد؟ این مرحله استخوان‌های اصلی ماهی را شکل می‌دهد که شامل احیای تراسه‌های جبهه غربی ارسن، ایجاد دید و منظر مناسب، ایجاد سایه و حداقل تغییر در ساختار کالبدی فضا است.

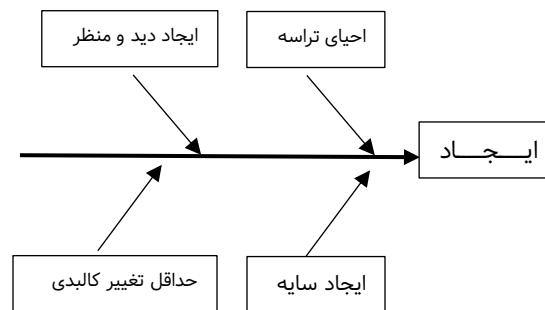
۴٫۴ ارائه راهکار و اقدامات لازم جهت توان بخشی و بازآفرینی جداره غربی ارسن کلیسای سنت مری به روش تحلیل استخوان ماهی

در این بخش با استفاده از روش تحلیل استخوان ماهی تلاش شده است تا به ارائه راهکار برای حل مشکلات اشاره شده پرداخته شود. طبق این روش

و در گام نهایی راهکارهایی جهت رفع مشکلات ارائه گردیده است.

دیاگرام ۳ مراحل روش تحلیل استخوان ماهی را نشان می‌دهد. در ادامه، نمودار تجزیه و تحلیل شده

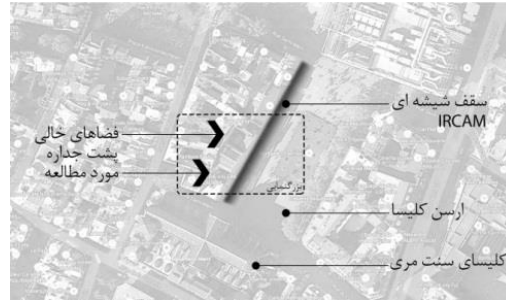

دیاگرام ۳. مراحل روش تحلیل استخوان ماهی

از دیگر مزایای ایجاد و در واقع احیای تراسه‌های جبهه غربی ارسن، در مقابل سایر راهکارهای ممکن، صرف زمان و هزینه کمتر و ایجاد حداقل تغییر در ساختار فیزیکی موجود محله است. این موضوع با توجه به آنکه محله بوبور یکی از اصلی‌ترین محلات گردشگری پاریس است و هر روز وقفه در فعالیت آن به دلیل ساخت و ساز، ضررهای اقتصادی هنگفتی به بار خواهد آورد، بسیار حائز اهمیت است. نکته دیگر، وجود سقف شیشه‌ای مرکز IRCAM در طول جداره غربی است که در ارائه راهکار، باید محدودیت‌های ناشی از این موضوع را نیز در نظر داشت، به طوری که نورگیری مرکز IRCAM با مشکل مواجه نشده و همچنین با توجه به میزان اهمیت و جذب گردشگری که دارد - حتی همپای مرکز پمپیدو- در فعالیت آن نیز وقفه‌ای ایجاد نشود.

طبق مشاهدات مستقیم میدانی، در طول جداره غربی، دو ساختمان اصلی شامل ورودی ساختمان IRCAM، یک ساختمان قدیمی‌تر اما سالم با سبک نئوکلاسیک قرار داشته و باقی جداره، دیواره‌هایی هستند که پشت آن‌ها توده‌ای وجود ندارد. ساختمان‌ها و دیواره‌های تشکیل‌دهنده جداره غربی، در تصویر ۹ به وضوح نمایش داده شده‌اند. تراسه‌ها نیز به عنوان مهم‌ترین عامل بازآفرینی و باززنده‌سازی کالبدی و اجتماعی محله بوبور شناخته شدند. علاوه بر این کافه‌های فضای باز، با امکان بهره‌برداری از خلاقیت‌های طراحانه و گرافیکی در طراحی نما، سایه‌بان‌ها و مبلمان، می‌توانند در خلق جداره‌های شهری جذاب و منحصربه‌فرد، مؤثر واقع شوند (حقیقی بروجنی^۱ و دیگران، ۲۰۱۵).

¹ Haghghi Boroojeni

تصویر ۹. فضاهای خالی پشت جداره غربی ارسن کلیسای سنت مری

آن‌ها را در یک تراز بالاتر برده و روی بالکن‌هایی ایجاد شوند.

با این راهکار، ضمن اینکه در امر نورگیری مرکز IRCAM به‌وسیله سقف شیشه‌ای شفاف اختلالی وارد نمی‌شود، (با توجه به قرار داشتن این سقف شیشه‌ای در قسمت شمالی و بهره‌گیری از نور شمال) سیرکولاسیون جداره غربی هم تقویت شده و حضور اجتماعی در تراسه‌های در ارتفاع، باعث قوت یافتن این جداره می‌شود. همچنین این راهکار، امکان بازگشت‌پذیری مناسبی نیز در اختیار مسؤلین شهری قرار می‌دهد تا در صورت ارائه طرح‌های بازآفرینی و بهسازی با مقیاس وسیع‌تر در این محله، بتوانند با اندک هزینه‌ای، شرایط را به حالت اولیه بازگردانند. روند طراحی این راهکار مطابق جدول ۴، طی دیاگرام‌هایی به‌صورت مرحله به مرحله شرح داده می‌شود.

با توجه به این نکات، برای بازآفرینی جداره یادشده، تمرکز اصلی بر روی احیا و استفاده از تراسه‌های جداره غربی-در کنار سایر راهکارهای بهسازی- قرار گرفت. همان‌طور که پیش‌تر نیز اشاره شد، تراسه‌ها در سرتاسر فضای این محله حضور پررنگی داشته و به‌عنوان جزئی از فرهنگ شهرنشینی پاریس، عناصری آشنا برای شهروندان و گردشگران به‌شمار می‌روند. با احیای تراسه‌های جداره غربی، امکانات توفقی نظیر نشست، ایجاد سایه، دید و منظر مناسب و ... نیز تا حد زیادی تقویت می‌شود.

معضل اصلی در احیای تراسه‌ها، عدم در اختیار داشتن زمین کافی برای ساخت بود؛ چراکه بخش اعظمی از فضای ارسن، مجاور به جداره موضوع طراحی - همان‌طور که پیش‌تر نیز بیان شد- توسط سقف شفاف مرکز IRCAM اشغال شده بود. از این‌رو احیای تراسه‌ها در ارتفاع مدنظر قرار گرفت. بدین معنی که، به‌جای ایجاد تراسه‌ها در سطح ارسن،

جدول ۴. دیگرام‌های روند طراحی

مرحله ۱. سیرکولاسیون و حضور اجتماعی کم‌رنگ در وضع موجود.	مرحله ۲. ایجاد مسیر سیرکولاسیون جدید در ارتفاع و از فراز سقف شیشه‌ای نورگیر مرکز IRCAM.
	
مرحله ۳. استفاده از جداره‌های مشرف به ارسن که پشت آن‌ها کاربری وجود نداشته و یا کاربری‌های قابل تغییر و مداخله دارند.	مرحله ۴. ایجاد گشودگی‌هایی مشابه جداره شمالی ارسن و شکل‌گیری فضای تراسه‌ها در تراز بالاتر از میدان.
	
مرحله ۵. اضافه کردن عناصر الحاقی آشنا برای تأکید بر حضور تراسه‌ها و جذب مخاطبان. تقویت حضور اجتماعی.	مرحله ۶. الحاق فضاهای خالی پشت جداره به طرح.
	

سیرکولاسیون در جداره غربی اضافه شده و افراد فضای بیشتری برای رفت‌وآمد در اختیار دارند.

همان‌طور که در مراحل احیای تراسه‌های جداره غربی در بالا نمایش داده شده است، با ایجاد سازه‌های سبک، فضایی برای ایجاد تراسه‌ها در ارتفاع بالاتر ایجاد شده است، یک سطح به فضای

برای متصدیان امر بازآفرینی شهری در سراسر جهان باشد. این مقاله در این امر همت گمارده و این طرح بازآفرینی را با استفاده از سه فن تحلیل ابعاد مشکل، پرسش شش‌کلمه‌ای و تحلیل استخوان ماهی در راستای برنامه‌ریزی مشکل‌سو و استفاده از فرایند مشکل‌گشایی خلاق، تحلیل کرده و به شناسایی و بازتعریف مشکلات موجود احتمالی پرداخته است. این موارد شامل: تخریب ساختمان‌های بازار بزرگ له‌آل و جایگزینی آن با بنای "Lacanopee" و ارسن مقابل آن، ساخت بنای مرکز فرهنگی ژرژ پمپیدو، ساخت مرکز و موزه موسیقی "IRCAM" و بازسازی‌های کالبدی سطح محله هستند که در جدول ۱ ریز اقدامات صورت گرفته که منجر به موفقیت هرکدام از این موارد شده است، تشریح شده‌اند. طبق جمع‌بندی صورت‌گرفته، در تمامی این موارد، حضور تراسه‌ها، بیش از سایر عوامل چشمگیر بوده و بیشترین تأثیر را در شکل‌گیری فضای عینی و ذهنی حاکم بر محله بؤبور داشته‌اند.

با توجه به اهمیت این محله و فضای آن برای شهروندان مقیم و همچنین گردشگران، وجود نقطه‌ضعفی هرچند کوچک، در هرکجای این محله، شکستی بزرگ برای این طرح بازآفرینی به شمار می‌آید. از این‌رو، نویسندگان مقاله با مطالعه میدانی مستقیم محله، این نقطه‌ضعف را -که از دید ناظر فرانسوی مقیم پنهان مانده بود- جبهه غربی ارسن کلیسای سنت‌مری، مشرف به مرکز ژرژ پمپیدو شناسایی کردند. این قسمت از محله، همان‌طور که اشاره شد، از حضور اجتماعی مانند سایر نقاط برخوردار نبوده و به سبب ساخت مرکز IRCAM در آن و سقف شیشه‌ای این بنا، تراسه‌ها، که عنصر اصلی حضور اجتماعی در این محله هستند، حذف شده‌اند.

با هدف رفع این معضل و تسری دادن ارکان موفقیت طرح بازآفرینی محله -که پیش‌تر شناسایی شدند- به این قسمت، طراحان ارائه راهکارهای عملی را در دستور کار قرار داده‌اند. با توجه به

قسمتی از جداره که در پشت خود خالی از توده است نیز به فضای تراسه اضافه شده و پنجره‌هایی در امتداد پنجره‌های ساختمان موجود در این دیواره‌های کاذب تعبیه شده‌اند. با اضافه کردن سایه‌بان، تراسه‌ها شکل کامل خود را به دست آورده و شباهت لازم با تراسه‌های مقابل در جبهه شرقی ارسن را به دست می‌آورند. با اضافه شدن این تراز ارتفاعی جدید، سایه‌اندازی بر قسمت غربی میدان نیز افزایش یافته و این قسمت نیز مانند قسمت شرقی که زیر سایه درختان قرار گرفته است، سایه‌دار خواهد شد. -درختان قسمت غربی در جریان ساخت سقف شیشه‌ای مرکز IRCAM قطع شده و فضای لازم برای کاشت دوباره درخت در جداره غربی میدان وجود ندارد.- همچنین با ایجاد تراز ارتفاعی جدید که محل حضور جمعیت خواهد بود، دید بهتری به حوض میانه ارسن کلیسای سنت مری که خود یک اثر هنری است (Fontaine Stravinsky) ایجاد خواهد شد.

مجموع این اقدامات، حضور افراد را در جداره غربی ارسن کلیسای سنت مری افزایش داده و قوت تعاملات اجتماعی را در این قسمت از محله بؤبور، به میزان سایر قسمت‌های محله افزایش خواهد داد. مسیر مشرف به جداره غربی ارسن از حالت یک مسیر صرف ارتباطی خارج شده و تبدیل به فضایی اجتماعی مشابه جداره شرقی ارسن خواهد شد.

۵ جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

محله بؤبور به واسطه وجود مرکز ژرژ پمپیدو و بافت فرهنگی- هنری آن، به‌عنوان یکی از مراکز اصلی گردشگری شهر پاریس در سطح جهان شناخته شده است. این محله که پیش از اجرای طرح‌های بازآفرینی صورت گرفته در آن، جزو یکی از مناطق توسعه‌نیافته و به‌قولی بزهکار شهر به‌شمار می‌آمد، پس از اجرای این طرح‌ها، چهره تازه‌ای به خود گرفت و شهروندان پاریسی و گردشگران را از سراسر جهان به سمت خود جذب نمود. از این‌رو، شناخت تحلیل بازآفرینی این طرح می‌تواند راهنمای عمل مناسبی

مشترک پردیس هنرهای زیبای دانشگاه تهران و دانشگاه ورسای پاریس است که در شهر پاریس برگزار شد. بدین وسیله از عضو دیگر گروه مطالعاتی، جناب آقای مهندس امین حسینی‌راد و همچنین همکاران مقیم فرانسوی، جناب آقای مهندس ویکتور مارکه^۱ و سرکار خانم مهندس النور فراگو^۲ که در مراحل مختلف این پژوهش با نویسندگان همکاری داشته‌اند و استاد گران‌قدر جناب آقای دکتر ادیبی که سرپرستی کارگاه را بر عهده داشتند نهایت تشکر به عمل می‌آید.

اهمیت تراسه‌ها در شکل‌گیری ساختار و هویت این محله، این عنصر به‌عنوان راه‌حل اصلی در حل معضل نام‌برده در موقعیت یادشده، شناسایی شده و راهکار استفاده و احیای آن‌ها، ایجاد تراز ارتفاعی جدید بر فراز سقف شیشه‌ای مرکز IRCAM و احیای تراسه‌های جداره غربی در این تراز ارتفاعی، تشخیص داده شد. در ادامه با اضافه کردن عناصر متناسب و وابسته به تراسه، راهکارهای عملی طراحی برای ایجاد جداره‌ای زنده مانند سایر جداره‌های این محله ارائه شده است.

قدردانی

این مقاله نتیجه مطالعات، بررسی‌های میدانی و طراحی‌های صورت گرفته در مرحله دوم کارگاه

^۲. Eleonore Ferragu

^۱. Victor Marque

منابع

- Aghaeizadeh, E., Hesam, M., Mohammadzadeh, R. (2019). Evaluation of social capital in the process of urban regeneration in the urban problematic fabric (Case Study: Rasht), *Journal of Urban Structure and Function Studies*, 19(6): 145-167. (In Persian)
- Askarian, R., Khorrambakht, A., Afifi, M.E. (2021). Feasibility of the integrated planning and management system for the regeneration of historical textures: A case study on Tabriz Metropolis, *Journal of Urban Structure and Function Studies*, 29(8): 193-211. (In Persian)
- Azizi, M. M., Bahra, B. (2017). The Role of Flagship Developments in the Regeneration of Inner-City Textures: The Case Study of Yazd City, Iran, *Journal of Fine Arts: Architecture & Urban Planning*, 22(4): 5-16. doi: 10.22059/jfaup.2018.227156.671653. (In Persian)
- Bani Mas'ud, A. (2015). *Western Architecture, Roots and Concepts*, Honar Memari gharn Press, Tehran, Iran. (In Persian)
- Bazi, Kh., Moammeri, E., Sayad Salar, Y. (2019). Prioritization of Urban Neighborhoods in terms of the physical structure of housing for urban regeneration (study: Gorgan city), *Journal of Urban Structure and Function Studies*, 23(7): 131-150. (In Persian)
- Boelens, L. (2009). *The Urban Connection: An Actor-relational Approach to Urban Planning*. paris: 010 Uitgeverij.
- Couch, C. & Sykes, O. & Borstinghaus, W. (2011). Thirty years of urban regeneration in Britain, Germany and France: The importance of context and path dependency. *Progress in Planning*, 1-52.
- Dean, K., & Trillo, C. (2019). Assessing sustainability in housing led urban regeneration: Insights from a housing association in Northern England. *Architecture_MPS*, 15(2), 1-18.
- Fasihi, H., Movahed, A., Parizadi, T., Abbasi, B. (2022). Investigating the Role of Urban Regeneration in the Desirability of Public Spaces: A Case Study on Haram Public Space in Shahr-e Rey, Tehran, Iran), *Journal of Urban Structure and Function Studies*, 31(9): 51-67. (In Persian)
- Gibson, M. & Kocabas, A. (2001). London: Sustainable Regeneration- Challenge and Response. 1st International Urban Design Meeting. Istanbul, Turkey.
- Golabchi, M. (2011). *Future Systems the Story of Tomorrow*, University of Tehran Press. Tehran, Iran. (In Persian)
- Golshahi, M., Sargolzaei, Sh., Ghazi, R. (2021). Sustainable Regeneration of Problematic Neighborhoods of Border Metropolises with an Emphasis on New Urbanism and its Promotion Strategies: A Case Study, *Journal of Urban Structure and Function Studies*, 29(8): 125-148. (In Persian)
- Haghighi Boroojeni, S., Yazdanfar, S. A., Behzadfar, M. (2015). The Role of Outdoor Cafes in Urban Regeneration Case of Isfahan Chahar Bagh Avenue, *Journal of Fine Arts: Architecture & Urban Planning*, 20(3): 31-42. doi: 10.22059/jfaup.2015.56876. (In Persian)
- Hannachi, P., Khademzadeh, M., Kamelnia, H., Shayan, H.R., Mahdinejad, J. (2007). Comparative Study of Urban Restoration Experiences in Iran and the World

- Tehran). Sobhan Noor publishing, First edition. (In Persian)
- Hassanshahi Varposhti, M., Zaree, Z., Mehrpouya, M. (2022). Sustainable Regeneration of Deteriorated Urban Area in Framework of Problem Planning by Using Creative Problem-Solving Process (Case Study: Deteriorated Texture of Khalaja Neighborhood), *Urban Sustainable Development journal*, 7(3): 61-83. (In Persian)
- Henderson, J. (2002). Quality problem solving Method And its Effectiveness at Nortech Inc. Bemidji state University.
- Huysmans, J.-K. (1908). *Trois églises et Trois primitifs*. Paris: Librairie Plon.
- Jahed Ghadami, M., Andalib, A.R., Majedi, M. (2020). An analysis of key factors affecting the recreation of dysfunctional neighborhoods with emphasis on Housing providing, *Journal of Urban Structure and Function Studies*, 24(7): 179-204. (In Persian)
- Koolhaas, R. (1995). *Congestion Without Matter*, in S.M.L. XL. Rotterdam: 010 Publishers.
- Korkmaz, C., & Balaban, O. (2020). Sustainability of urban regeneration in Turkey: Assessing the performance of the North Ankara Urban Regeneration Project. *Habitat International*, 95, 1-14.
- Kotze, N., & de Vries, L. (2019). Resuscitating the African Giant: Urban Regeneration and Inner-City Redevelopment Initiatives along the 'Corridors of Freedom' in Downtown Johannesburg. *Geographia Polonica*, 92(1), 57-70.
- Li, L. & Hong, G. & Wang, A. & Liu, B. & Li, Z. (2016). Evaluating the Performance of Public Involvement for Sustainable Urban Regeneration. *International Conference on Sustainable Design, Engineering and Construction*, 1493-1500. *Procedia Engineering*.
- Liu, Y. (2016). Cultural Event and Urban Regeneration: Lessons from Liverpool as the 2008 European Capital of Culture. *European Review*, 24(1), 159-176.
- Mansour Falamaki, M. (2012). *Revitalisation of Historical Monuments & Cities*, University of Tehran Press. Tehran, Iran. (In Persian)
- McDonald, S. & Malys, N. & Maliene, V. (2009). Urban regeneration for sustainable communities: A case study. *Ukio Technologinis ir Ekonominis Vystymas*, 15(1), 49-59.
- Oldenburg, R. (1991). *The great good place: Cafes, coffee shops, bookstores, bars, hair salons and other hangouts at the heart of a community*. New York: Marlowe.
- Parizadi, T., Zarei, F., Moradi, M. (2017). Analysing the urban development stimuli in historical area (A case study of Qom city), *Journal of Urban Structure and Function Studies*, 15(4): 7-31. (In Persian)
- Peyvastehgar, Y., Mohamadidoost, S., Heydari, A., Allah Rahimi, E. (2017). Facilitating performance evaluation offices old urban tissue In the process of Sustainable Urban Regeneration (Case offices in Shiraz major facilitator), *Journal of Research and Urban Planning*, 30(8): 225-244. (In Persian)
- Philippe, B. (2011). *Centre Pompidou; Creation in heart of paris*. Paris: CENTRE POMPIDOU.
- Pourmosavi, N., Jamshidi Sheikhiabadi, A., Lorzangeneh, M. (2023). Applying the principles of Neo-urbanism and sense of place in the regeneration of Abshouran neighborhood in Kermanshah,

- Journal of Urban Structure and Function Studies, 34(10): 179-215. (In Persian)
- Proctor, T. (2002). Creative problem solving for managers. (3rd ed.). New York: Routledge.
- Radaei, M., Salehi, E., Faryadi, Sh., Masnavi, M.R., Zebardast, L. (2020). Codifying the Rules of Ecological Wisdom in Planning for the Regeneration of Livability in the Neighborhoods of Desert Cities (Case Study: City of Yazd), Journal of Urban Structure and Function Studies, 27(7): 193-219. (In Persian)
- Rasoli, M., Hajizadeh Anari, H., Saeedpour, Sh., Hooshang, M.M., Qobadi, Sh. (2023). Presenting Event-Based Regeneration Strategies of Urban Decay Fabrics (Case Study: Sanandaj City), Urban Sustainable Development journal, 11(4): 51-70. (In Persian)
- Roberts, P. (2000). The evolution, definition and purpose of urban regeneration; Urban Regeneration A Handbook. London: Sage Publications.
- Ruijsbroek, A., Wong, A., van den Brink, C., Droomers, M., van Oers, H. A. M., Stronks, K., & Kunst, A. E. (2019). Does selective migration bias the health impact assessment of urban regeneration programmes in cross-sectional studies? Findings from a Dutch case study. Health & place, 55, 155-164.
- Searle, G. & Darchen, S. & Huston, S. (2014). Positive and negative factors for Transit Oriented Development: Case studies from Brisbane, Melbourne and Sydney. Urban Policy and Research, 437-457.
- Smith, A. (2016). Events in the city: Using public spaces as event venues. Kidlington oxford: Routledge.
- Soleimanimoghadam, P., Ghandhari, M., Piri, F. (2018). Analysing livability and vitality of urban eroded structures (A Case study of Ameri neighborhood of Ahvaz, Journal of Urban Structure and Function Studies, 17(5): 93-114. (In Persian)
- Tahri, F. (2014). Identification and analysis of urban planning problems in District 8 of Tehran using creative problem-solving techniques, 2nd international congress of structure, architecture and urban development, Tabriz, Iran. (In Persian)
- Toobchi Sani, A., Masoud, M., Rabbani, A., Sarami Foroshani, G. (2022). Scenari-Based Planning and Its Application in Sustainable Urban Regeneration (Case Study: Deteriorated Urban Context of Dargahan, Qeshm Island), Urban Sustainable Development journal, 7(3): 40-59. (In Persian)
- Turok, I. (2004). Urban Regeneration: what can be done and what should be avoided? International Urban Regeneration Implementations Symposium. Istanbul: Lutfi Kirdar Exhibition Centre.
- www.diction.com/browse/terrace. (2022, september 13). Retrieved september 13, 2022, from www.diction.com/: www.diction.com/browse/terrace
- Yi, X. & Zhai, F. (2022). Events as a means to foster knowledge-driven urban development: Experience from the new district development in Nanjing, Frontiers of Architectural Research. 11, 815-829.